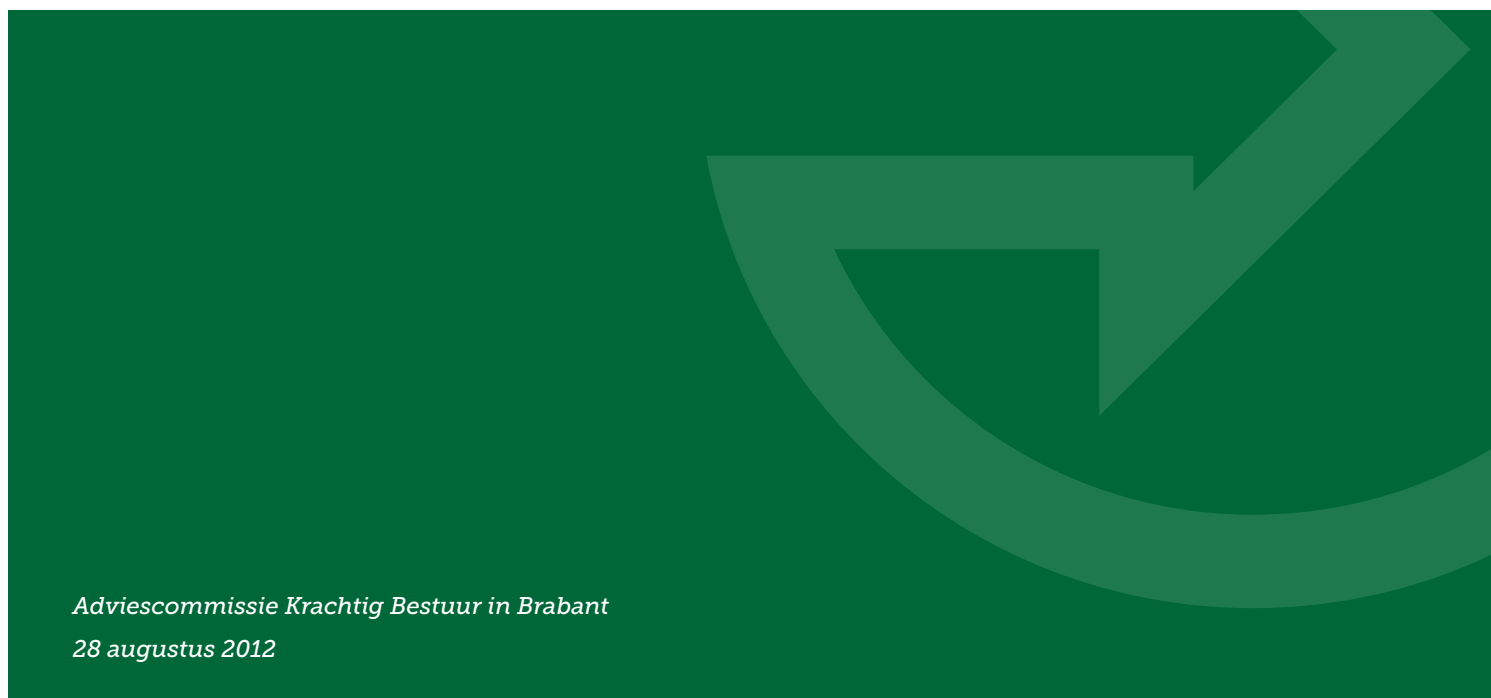
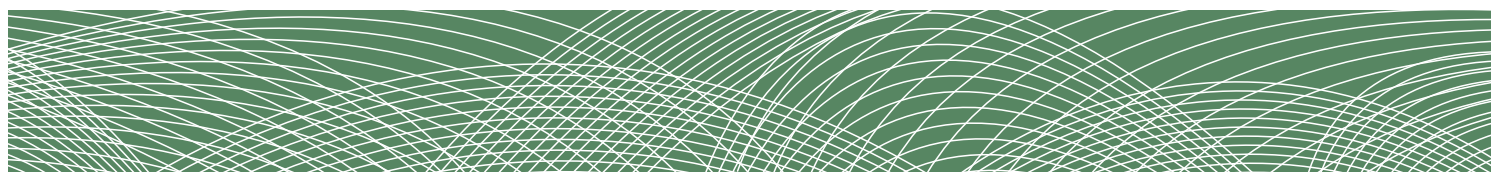

Brabantse Bestuursscan
Gemeente 's-Hertogenbosch

KRACHTIG
BESTUUR
in Brabant

*Adviescommissie Krachtig Bestuur in Brabant
28 augustus 2012*

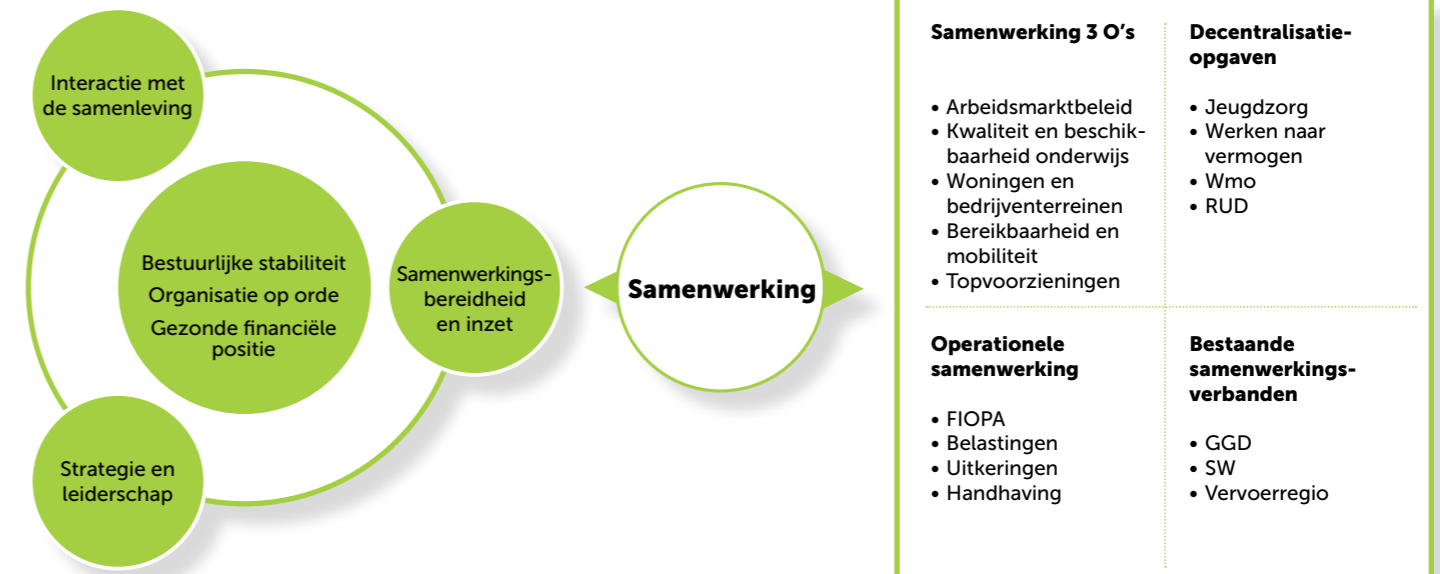

Inleiding

Het gemeentebestuur heeft in het kader van het project 'Krachtig Bestuur in Brabant' gebruikgemaakt van het aanbod van de provincie Noord-Brabant, in samenwerking met de Vereniging van Brabantse Gemeenten, tot deelname aan de door BMC ontwikkelde Brabantse Bestuursscan. De resultaten van de scan zijn een spreekwoordelijke portretfoto (of: spiegelbeeld) van de gemeente om de eigen discussie en die met andere gemeenten en partners te stimuleren over de toekomstbestendigheid van de gemeente.

Methodiek

Hieronder de schematische weergave van de Brabantse Bestuursscan.

Uitvoering:

Opdrachtgevers:

Provincie Noord-Brabant

De kern van het bestuurlijk profiel van de gemeente bestaat uit het fundament van een goed functionerende gemeente, hetgeen blijkt uit een stabiel bestuur, een organisatie die op orde is en een gezonde financiële positie. De bestuurlijke samenwerking kent diverse vormen, variërend van het uitvoeren van een incidenteel intergemeentelijk project tot clustering van buurgemeenten tot een gemeenschappelijke organisatie. Dit veld is in het rechterdeel van het schema uiteengezet.

De informatie is via 'zelfanalyse' met vragenlijsten voor gemeenten (inventarisatie meningen) en deskresearch (inventarisatie feiten) verzameld. Vervolgens heeft een gesprek tussen gemeentebestuurders en enkele leden van de Adviescommissie Krachtig Bestuur in Brabant plaatsgevonden. Dit alles leidt tot een zgn. SWOT-analyse van sterktes, zwaktes, kansen en bedreigingen.

De gegevens uit de deskresearch en de SWOT-analyse zijn in dit document opgenomen.

De gemeente 's-Hertogenbosch is het administratief en bestuurlijk centrum van Noord-Brabant en naar inwonersaantal is het de vierde stad van de provincie Noord-Brabant. Naast de stad 's-Hertogenbosch zijn er de kernen Rosmalen (inclusief Hintham, Maliskamp en Kruisstraat), Empel (inclusief Gewande) en Engelen (inclusief Bokhoven en Dieskant/Meerwijk). De gemeente wordt omringd door de gemeenten Oss, Maasdonk, Sint-Michielsgestel, Vught, Heusden en Maasdiel (Gelderland).

Bevolking: 141.906 inwoners (1 januari 2012). Er wonen meer vrouwen dan mannen. 80,7% is autochtoon (ref. 84% in Noord-Brabant), tegenover 19,3% allochtoon (ref. 16% in Noord-Brabant). 's-Hertogenbosch kent een bevolkingsgroei van 0,76% (ref. 0,38% in Noord-Brabant). Dit komt voort uit een geboorteoverschot van 0,53% (ref. 0,2% in Noord-Brabant) en een migratieoverschot van 0,23% (ref. 0,18% in Noord-Brabant). De groene druk (jonger dan 19 jaar) bedraagt 35,2% (38,5% gem. in Noord-Brabant) en de grijze druk (65 jaar of ouder) bedraagt 22,0% (25,7 % gem. in Noord-Brabant).

Beroepsbevolking: 's-Hertogenbosch heeft een totale beroepsbevolking van 68.700 mensen en een gemiddeld percentage werkzoekende van 5,8% (ref. gem 6,2% in Nederland, 2011). 's-Hertogenbosch heeft micro, kleine, middelgrote en grote ondernemingen in haar gemeente. Het aantal banen in grote ondernemingen (26%) ligt hoger dan het regionale en landelijke gemiddelde (beiden 20%). 's-Hertogenbosch kent een positief oprichtingssaldo in de dienstverlening en de detailhandel.

Inkomen: het gemiddelde persoonlijke inkomen ligt op €31.000,- in 's-Hertogenbosch (gem. €29.200,- in Noord-Brabant). 20.190 burgers ontvangen een uitkering. Dit zijn 208 personen per 1.000 inwoners (ref. 178 per 1.000 inwoners in Noord-Brabant). Het aantal AO-uitkeringen ligt gemiddeld fors hoger dan in Noord-Brabant en Nederland.

Gemeenteraad

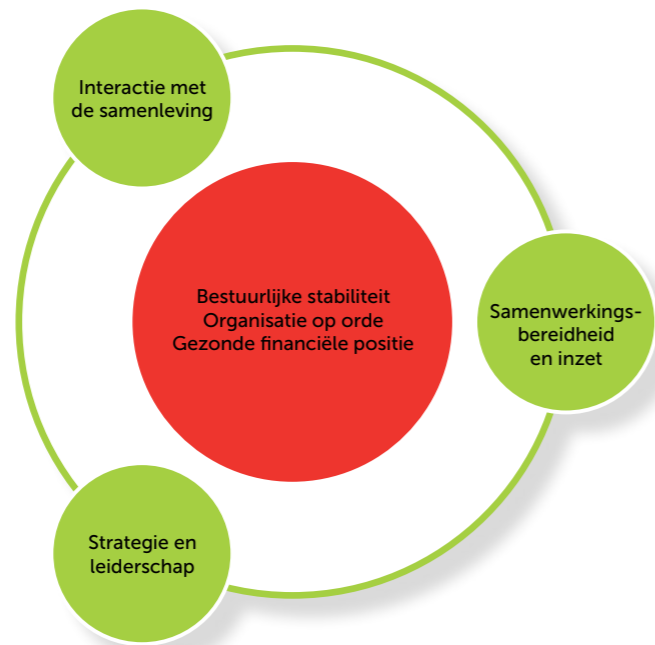
VVD	7 zetels
Rosmalens belang	4 zetels
GroenLinks	5 zetels
Bosch Belang	4 zetels
PvdA	5 zetels
SP	3 zetels
CDA	4 zetels
De Bossche Groenen	1 zetel
D66	3 zetels
Stadspartij Knillis	1 zetel
Leefbaar Den Bosch & Rosmalen	2 zetels

College van burgemeester en wethouders

Ton Rombouts	burgemeester (CDA)
Jan Hoskam	wethouder (VVD)
Ruud Schouten	wethouder (Groen Links)
Jeroen Weijers	wethouder (PvdA)
Huib van Olden	wethouder (CDA)
Geert Snijders	wethouder (Rosmalens Belang)
Irma Woestenberg	gemeentesecretaris

Organisatiemodel

's-Hertogenbosch heeft al 25 jaar een (concern-)sectorenmodel. Er zijn vijf sectoren met directeuren en daarbinnen afdelingen. De sectoren zijn Bestuurszaken, Cultuur, Welzijn en Sociale Zaken, Stadsbedrijven, Financiën, Informatievoorziening en Belastingen en Stadsontwikkeling. Daarnaast is er aandacht voor programmasturing, projectmatig werken en wijkgericht werken. Het leidende principe is integraliteit: integraal management, integrale producten en integrale processen. Medewerkers willen graag werken bij een organisatie waarop ze trots kunnen zijn, die betrouwbaar is, die succesvol is en comfort biedt. Wij streven ernaar zo'n organisatie te zijn.

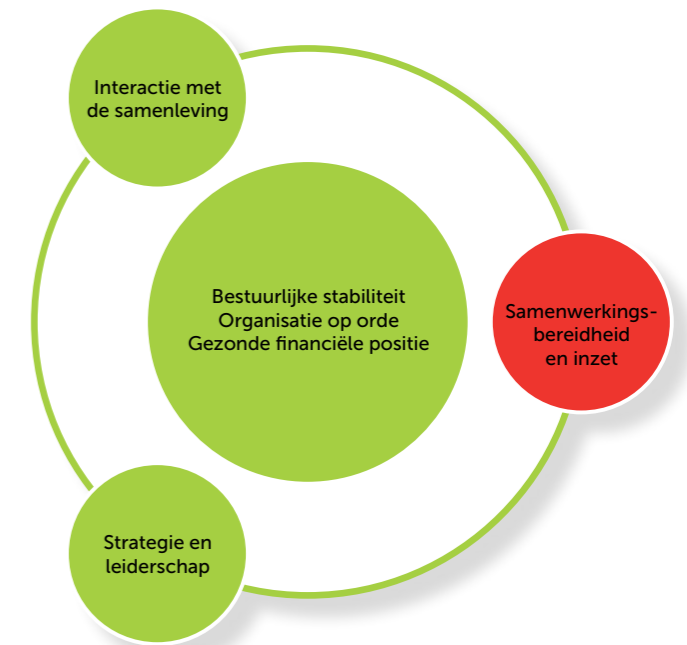

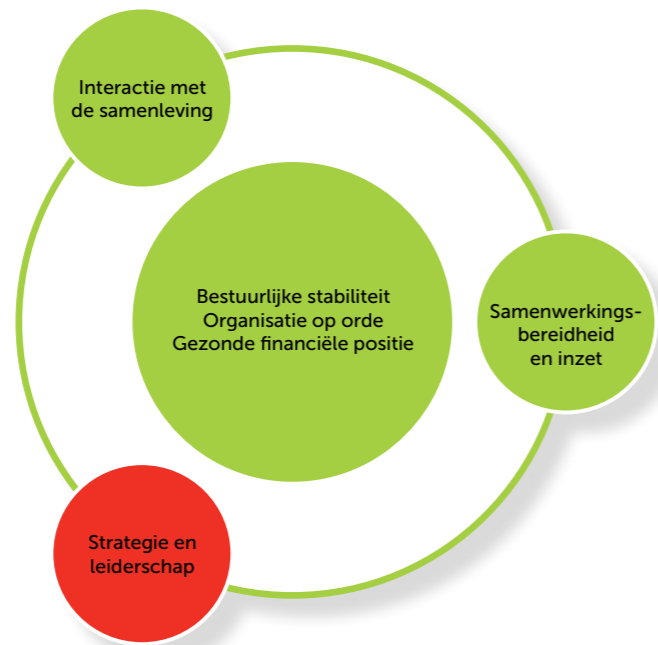
Financiën op orde: de gemeente 's-Hertogenbosch valt voor het begrotingsjaar 2012 onder het zogenaamde repressieve toezicht. De begroting 2012 is structureel sluitend. De gemeente heeft oog voor risico's en de beheersing daarvan. Voorts beschikt de gemeente over voldoende incidentele en structurele middelen om mogelijke risico's af te dekken. Hierbij dient wel te worden opgemerkt dat de gemeente een aanzienlijk deel van zijn weerstandsvermogen (de algemene reserve) ook gebruikt om rente-inkomsten te genereren. Inzet van deze reserve als risicodekking dient dan ook gepaard te gaan met een alternatief voor deze inkomsten (of bezuinigingen). Net als alle andere Brabantse gemeenten heeft ook de gemeente 's-Hertogenbosch te kampen met teruglopende opbrengsten van het grondbedrijf. Eén en ander is te wijten aan de economische teruggang. In de begroting 2012 constateert de gemeente dat de algemene reserve grondbedrijf van onvoldoende omvang is in relatie tot de ingeschatte risico's. Dit betekent dat deze reserve de komende tijd dient te worden gevoed door de opbrengsten uit het grondbedrijf. Hierdoor is het niet mogelijk om de gebruikelijke afdracht aan het structuurfonds vol te houden. Het structuurfonds, dat wordt ingezet voor grote, stadsbrede investeringen, is daardoor niet van voldoende omvang voor alle ambities. Dit betekent dat de gemeente in deze investeringen een prioritering dient aan te brengen, dan wel geld moet vrijspelen binnen de exploitatie.

Organisatie op orde: de burgers in 's-Hertogenbosch zijn erg tevreden over het klantcontact met de gemeente. De wachttijd (7,8), de vriendelijkheid (8,4) en de duidelijkheid van de informatie (8,1) krijgen een goede beoordeling. Ook de prijs scoort met een 6,2 voldoende en de medewerkers zijn tevreden. Gemiddeld geven zij hun werk een 8. Over de inhoud van het werk, de gemeente 's-Hertogenbosch als werkgever, de omgangsvormen en de secundaire arbeidsvoorwaarden zijn de medewerkers erg tevreden. Over de hoeveelheid werk, de begeleiding bij ziekteverzuim en de loopbaanontwikkelingsmogelijkheden zijn de medewerkers minder tevreden. De website van de gemeente 's-Hertogenbosch is goed op orde. Er is een digitaal loket met veel producten online. De site staat op nummer 190 in de ranglijst van beste websites van gemeenten. Ook is er eind 2010 een benchmark geweest. Voor de netto-omvang van het aantal fte's scoort de gemeente beter dan soortgelijke gemeenten. Opvallend is dat de overhead lager is dan bij vergelijkbare gemeenten, maar dat daarbinnen op het niveau van directie en management wel meer fte's zijn dan bij soortgelijke gemeenten.

Bestuurlijke stabiliteit: In mei 2011 is wethouder Van Bussel (Rosmalens Belang) afgetreden. De wethouder lag al een tijd onder vuur, omdat hij slecht communiceerde met de raad en de inwoners van de stad. Er werd een externe adviseur ingehuurd om dat te verbeteren. Van Bussel is zelf afgetreden omdat hij volgens zichzelf: "niet de juiste man op de juiste plek was". In januari 2012 is wethouder (en loco-burgemeester) Bart Eigeman (GroenLinks) afgetreden na elf jaar wethouder te zijn geweest. Zijn verklaring is: "Het is nu tijd om mijzelf te leren kennen in een andere werkring. Bovendien is het goed ruimte te maken voor een opvolger nu de regeerperiode van dit college nog niet op de helft is". Naast deze twee wethouders zijn er in de afgelopen periode nog twee wethouders afgetreden. Wethouder Pauli werd gedeputeerde en wethouder Weterings koos voor een nieuwe functie elders.

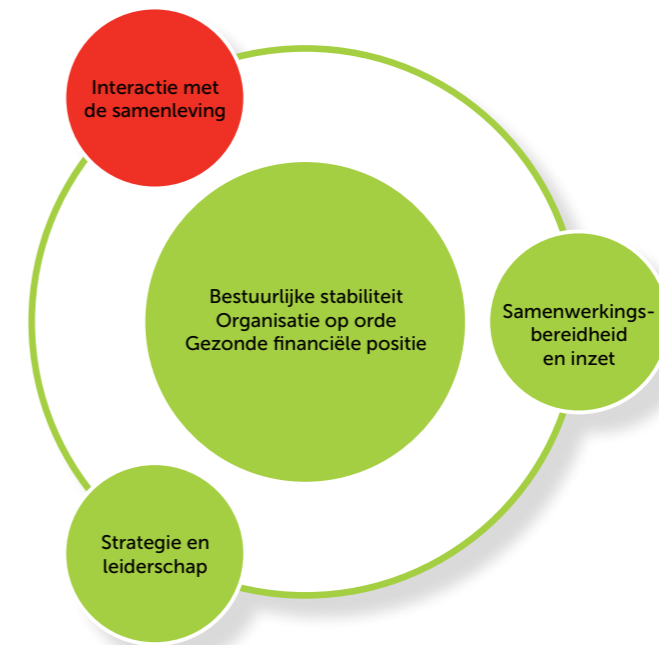
Samenwerkingsbereidheid: de gemeente ziet een groeiende betekenis van regio's naast Rijk, provincie en gemeenten. Daarom zet de gemeente actief in op de verdere ontwikkeling van de regionale samenwerking (bijvoorbeeld decentralisaties). Daarbij blijft de individuele gemeentelijke verantwoordelijkheid het uitgangspunt. 's-Hertogenbosch wil en kan, als centrumstad, een initiërende en stimulerende rol spelen. Een leidend principe in de regionale samenwerking op het gebied van uitvoerende taken is dat het iets moet leveren: hetzelfde kunnen we goedkoper organiseren of we kunnen zinvolle voorzieningen organiseren die op een kleinere, stedelijke schaal, te duur zouden zijn. 's-Hertogenbosch opteert voor regionale samenwerking en niet voor zware bestuurlijke constructies.

Strategie en leiderschap: de gemeente wil een lerende organisatie zijn en in staat zijn haar diensten en producten op een steeds betere manier te produceren. Ze streeft naar zo weinig mogelijk hiërarchische niveaus. De gemeente werkt met sectoren vanuit het beginsel van vergaande decentralisatie van bevoegdheden en maakt gebruik van hulpstructuren om samenwerking en integraliteit op concern- en tussensectoraal niveau te bereiken. 's-Hertogenbosch streeft naar een organisatiecultuur met de kenmerken: open besluitvorming, niet te veel nadruk op hiërarchie en regels, grote betrokkenheid, open en eerlijke omgangsstijl, interne en externe klantgerichtheid, teamwork. "Alleen door consequent te handelen kunnen we de gewenste cultuur berei-

ken. Dat gaat niet vanzelf, daar moeten we heel bewust mee bezig zijn en iedereen moet zich er verantwoordelijk voor voelen. Het management moet daarin een voorbeeldfunctie vervullen". Een leidinggevende ziet de gemeente als een ambitieuze medewerker met visie, passie en organisatievermogen (competent); die betrouwbaar, niet neurotisch is, inzet heeft naar medewerkers en communicatief is (aardig). Meer specifiek: een resultaatgerichte en inhoudelijk gedreven peoplemanager, die in staat is om tot integrale producten te komen, die als het moet een zekere afstand tot zijn medewerkers kan opbrengen, die medewerkers aanspreekt op hun taakvervulling en die, tot slot, beschikt over bestuurlijke gevoeligheid.

Interactie met de samenleving: in de stukken is terug te vinden dat de gemeente niet 'op een eiland' wil werken. Er is volgens de gemeente sprake van een taakverdeling met andere partijen, die ieder vanuit hun doelstelling mede vormgeven aan de lokale samenleving. De gemeente is een van die partijen. Per onderwerp is de rol van de gemeente verschillend. Wat vindt de burger zelf? Uit het onderzoek van waarstaatjegemeente.nl blijkt dat de burger haar invloed net voldoende vindt (6,1). De vertegenwoordiging door de gemeenteraad scoort nog lager (5,6). Het vertrouwen in het college scoort een 6,6. De burgers zijn matig tevreden over de mate waarin zij betrokken worden bij de totstandkoming en de uitvoering van plannen (5,4 en 5,5). Wel zien de burgers dat de gemeente geïnteres-

seerd is in de mening van de burgers (6,9). De gemeente is actief op Twitter, waar informatie over buurtbijeenkomsten en raadsbesluiten, maar ook vacatures worden gedeeld. In maart 2010 is er een stadsmonitor geweest. In deze monitor wordt een overzicht gegeven van hoe het gaat met de stad en haar inwoners. Verder kan de burger gebruikmaken van een burgerinitiatief en zijn er wijk- en bestuursraden. De bestuursraden zijn er voor de in 1972 geannexeerde gebiedsdelen Empel en Engelen. Het zijn gekozen commissies. De wijkraden zijn door de gemeente erkende, onafhankelijke verenigingen of stichtingen die opkomen voor de belangen van hun wijk. Het versterken van de betrokkenheid van de burgers bij de politiek is een speerpunt voor 2012 en verder.

Samenwerking 3 O's <ul style="list-style-type: none"> • Arbeidsmarktbeleid • Kwaliteit en beschikbaarheid onderwijs • Woningen en bedrijventerreinen • Bereikbaarheid en mobiliteit • Topvoorzieningen 	Decentralisatie-opgaven <ul style="list-style-type: none"> • Jeugdzorg • Werken naar vermogen • Wmo • RUD
Operationele samenwerking <ul style="list-style-type: none"> • FIOPA • Belastingen • Uitkeringen • Handhaving 	Bestaande samenwerkingsverbanden <ul style="list-style-type: none"> • GGD • SW • Vervoerregio

Op de site is een duidelijke plek voor de ondernemers. Duidelijk is waar men de gemeente voor kan benaderen en hoe men dat kan doen. Verspreid over de gemeente zijn diverse kantoor- en bedrijfslocaties. Het bedrijfsleven heeft zich goed georganiseerd in ondernemersverenigingen, waar nieuwkomers goed terecht kunnen. Het aantal starters groeit. 's-Hertogenbosch doet

het al jaren goed op de ranglijst van economisch best presterende steden. Dit heeft de gemeente te danken aan de brede en gevarieerde bedrijfsstructuur. Er wordt ingezet op sterke en moderne sectoren, zoals financiële en zakelijke dienstverlening, creatieve bedrijvigheid, kennis en recreatie en toerisme.

Samenwerking 3 O's <ul style="list-style-type: none"> • Arbeidsmarktbeleid • Kwaliteit en beschikbaarheid onderwijs • Woningen en bedrijventerreinen • Bereikbaarheid en mobiliteit • Topvoorzieningen 	Decentralisatie-opgaven <ul style="list-style-type: none"> • Jeugdzorg • Werken naar vermogen • Wmo • RUD
Operationele samenwerking <ul style="list-style-type: none"> • FIOPA • Belastingen • Uitkeringen • Handhaving 	Bestaande samenwerkingsverbanden <ul style="list-style-type: none"> • GGD • SW • Vervoerregio

Op de drie decentralisatiethema's heeft de gemeente 's-Hertogenbosch een plan ontwikkeld (of is in ontwikkeling). De samenhang tussen de drie transitie's is van belang. De raad heeft een beleidskader 'Sociale Kracht' aangenomen. De visie is dat in het sociale domein de primaire verantwoordelijkheid ligt in het dagelijks leven. De rol van de gemeente wordt daarom meer faciliterend, meedenkend en samenwerkend. Dit betekent op zoek naar nieuwe verbindingen met de belangrijkste belanghouders/medefinanciers; corporaties, zorgverzekeraars, onderwijs en bedrijfsleven. De gemeente streeft naar sterke partnerschappen in stad en regio in de vorm van een modern sociaal contract.

Jeugdzorg: in aanloop naar een totale transitie van de jeugdzorg, werkt 's-Hertogenbosch mee aan de regionale transitieagenda van Noordoost-Brabant. Het doel is om in 2012 een visie te ontwikkelen en in 2013 het uitvoerings- en implementatieplan te maken en vast te laten stellen. In 2014 wordt er dan gestart. 's-Hertogenbosch is vanuit de de subregio Meierij-gemeenten de kartrekker hiervan.

AWBZ/Wmo: de taken van de AWBZ worden getrapd gedecentraliseerd naar de Wmo. Dit gebeurt vanuit een regionale samenwerking (in een project) met De Meierij-gemeenten (Boxtel, Haaren, Heusden, 's-Hertogenbosch, Sint-Michielsgestel, Schijndel, Sint-Oedenrode en Vught). Doel is om per januari 2013 de doelgroep voor extramurale begeleiding te voorzien en vanaf 2014 iedereen met een beperking te kunnen begeleiden.

Werken naar vermogen: de gemeente 's-Hertogenbosch pakt de Wwnv als gemeente alleen op. Ze werken hierbij samen met het UWV-werkbedrijf en de Weenergrop (werkbedrijf van de gemeente zelf). De doelgroep in 's-Hertogenbosch bestaat uit ongeveer 6.000 mensen. De uitwerking van de gekozen scenario's wordt voorgelegd aan de raad. De gemeente start op 1 januari 2013.

Brabant-Noord is de **RUD** waar 's-Hertogenbosch in de toekomst onderdeel van zal uitmaken. De RUD sluit aan op de grenzen van de veiligheidsregio. 's-Hertogenbosch heeft een uitvoeringsstation waar ook andere gemeenten bij aansluiten.

<p>Samenwerking 3 O's</p> <ul style="list-style-type: none"> • Arbeidsmarktbeleid • Kwaliteit en beschikbaarheid onderwijs • Woningen en bedrijventerreinen • Bereikbaarheid en mobiliteit • Topvoorzieningen 	<p>Decentralisatie-opgaven</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jeugdzorg • Werken naar vermogen • Wmo • RUD
<p>Operationele samenwerking</p> <ul style="list-style-type: none"> • FIOPA • Belastingen • Uitkeringen • Handhaving 	<p>Bestaande samenwerkingsverbanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • GGD • SW • Vervoerregio

De gemeente 's-Hertogenbosch heeft de functie van centrumgemeente. Uiteraard participeren ze ook in een aantal samenwerkingsverbanden. Zo valt de gemeente binnen de Veiligheidsregio Brabant-Noord (21 gemeenten). Brabant-Noord is het brandweerkorps voor de hele regio Brabant-Noord, hierbij is 's-Hertogenbosch dus ook aangesloten. Gemeenschappelijke Gezondheids-

dienst Hart voor Brabant, Brabant Water N.V., samenwerkingsverband Gebieds Gerichte Aanpak Verkeer en Vervoer Regio 's-Hertogenbosch, Stichting Regionaal Veiligheidshuis Den Bosch. Daarnaast is de gemeente ook aangesloten bij de Regionale Ambulancevoorziening (47 gemeenten in Brabant-Midden, -West en -Noord).

<p>Samenwerking 3 O's</p> <ul style="list-style-type: none"> • Arbeidsmarktbeleid • Kwaliteit en beschikbaarheid onderwijs • Woningen en bedrijventerreinen • Bereikbaarheid en mobiliteit • Topvoorzieningen 	<p>Decentralisatie-opgaven</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jeugdzorg • Werken naar vermogen • Wmo • RUD
<p>Operationele samenwerking</p> <ul style="list-style-type: none"> • FIOPA • Belastingen • Uitkeringen • Handhaving 	<p>Bestaande samenwerkingsverbanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • GGD • SW • Vervoerregio

Er zijn verschillende gemeenten die op operationeel niveau met de gemeente 's-Hertogenbosch samenwerken, waarbij 's-Hertogenbosch dan vaak de trekkersrol vervult.

Verlag SWOT-gesprek gemeente 's-Hertogenbosch

11 april 2012

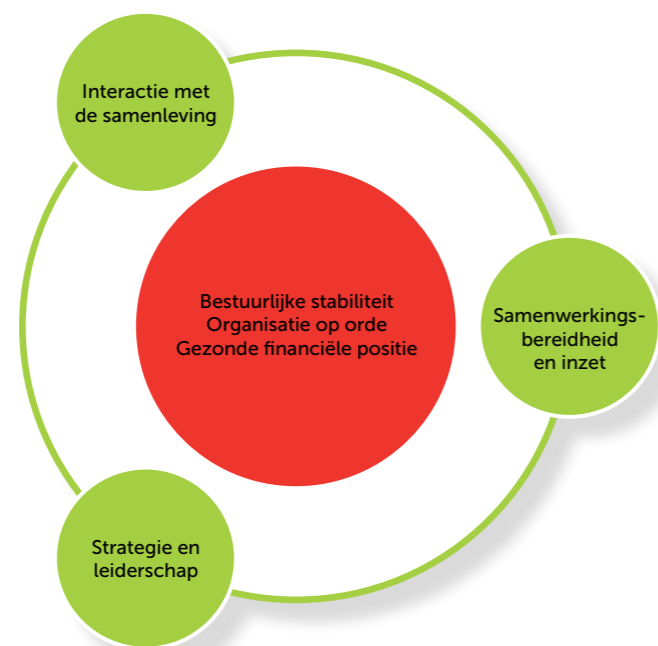

Algemeen

Dit verslag is een verkorte weergave van de opgedane resultaten en indrukken tijdens de gesprekken van de Adviescommissie Krachtig Bestuur in Brabant met het college van burgemeester en wethouders en een delegatie uit de raad van de gemeente 's-Hertogenbosch. De gesprekken zijn gevoerd aan de hand van onder meer de beschreven situatie in de deskresearch en de antwoorden in de vragenlijst. De deskresearch maakt integraal onderdeel uit van dit verslag. De focus ligt op een aantal gezichtspunten, te weten:

- Bestuurlijke stabiliteit en gezonde financiële positie. Robuust en veerkrachtig bestuur dat ook onder minder gunstige omstandigheden effectief is en adequaat functioneert.
  - Vermogen om opgaven en ambities te definiëren en om te zetten in uitvoering; gereed voor de uitvoering van de decentralisatieopgaven.
  - Visie op samenwerking; samenwerkingsbereidheid en inzet, bijvoorbeeld strategische opgaven in de regio; prioritering conform opgaven Agenda van Brabant.
  - Kennis en vermogen om te verbinden tussen inwoners, maatschappelijke en bestuurlijke partners.
-

<p>Samenwerking 3 O's</p> <ul style="list-style-type: none"> • Arbeidsmarktbeleid • Kwaliteit en beschikbaarheid onderwijs • Woningen en bedrijventerreinen • Bereikbaarheid en mobiliteit • Topvoorzieningen 	<p>Decentralisatie-opgaven</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jeugdzorg • Werken naar vermogen • Wmo • RUD
<p>Operationele samenwerking</p> <ul style="list-style-type: none"> • FIOPA • Belastingen • Uitkeringen • Handhaving 	<p>Bestaande samenwerkingsverbanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • GGD • SW • Vervoerregio

Sterk

- De organisatie van de gemeente is op orde, de gemeente is financieel gezond en de burgers van de gemeente zijn zeer tevreden over de geboden dienstverlening.
- Ondanks veelvuldige bestuurlijke wisselingen is er bestuurlijke rust en stabiliteit.
- De keuze voor Food, Health en Pharma en het benoemen van een top 5 van belangrijke projecten.
- De financiering van grote projecten in de stad met regionale uitstraling, zoals VMBO, Museum en Theater, is goed geborgd.
- De stad beschikt over veel goede voorzieningen waar de inwoners in de regio optimaal gebruik van maken.
- De trekkersrol die de stad vervult op het gebied van de decentralisaties, veelal samen met Oss, wordt als belangrijk en positief ervaren.
- Op het gebied van toerisme en recreatie heeft 's-Hertogenbosch een regionale trekkersfunctie, waar omliggende gemeenten van kunnen profiteren.

Zwak

- De excentrische ligging van de centrumgemeente is niet bevorderlijk voor een natuurlijke gerichtheid op de stad, gezien vanuit de 'uiteinden' van de Regio Noordoost-Brabant.
- De provincie is nog te weinig zichtbaar voor gemeenten in de vertaling van de Agenda voor Brabant naar concrete projecten.
- De slagvaardigheid van de regio is (nog) onvoldoende mede ten gevolge van de noodzakelijkheid van intergemeentelijk samenwerken en de gevolgen daarvan voor onder andere snelheid en resultaatgerichtheid.
- De raad zal nadrukkelijker betrokken moeten zijn bij de ontwikkelingen op het gebied van samenwerking, het stellen van kaders en het mede bepalen van de koers.
- 's-Hertogenbosch heeft zijn fysieke grenzen bereikt en heeft ruimte nodig voor noodzakelijke uitbreiding op onder meer de terreinen volkshuisvesting en economie.

Kansen

- De gerichtheid van de omliggende regio is van nature goed richting 's-Hertogenbosch; de geschiedenis van 'Zoete lieve Gerritje' biedt kansen voor een hernieuwde invulling.
- De relaties in de regio zijn verbeterd; de samenwerking richt zich nog te veel op wettelijke verplichtingen en verdeling van middelen en te weinig op kansen, mogelijkheden en nieuwe initiatieven.
- Ontwikkeling van het bedrijventerrein Heesch-West onder regie en verantwoordelijkheid van 's-Hertogenbosch.
- Intensivering van de samenwerking over de provinciegrens heen, richting Maasdriel, biedt mogelijkheden.
- De B5 biedt de regio mogelijkheden in het kader van uitvoering van de Agenda van Brabant en investering in projecten.

Bedreigingen

- Het sentiment richting de centrumgemeente vanuit de brede regio is nog op velerlei punten voor verbetering vatbaar en vereist een zeer actieve en verbindende opstelling van diezelfde centrumstad.
- De werkgelegenheid in de regio staat onder grote druk, getuige het banenverlies bij de grote werkgevers in de regio.
- De gemeenten in de regio zoeken elkaar op in de subregio's As50, Land van Cuijk en De Meierij en organiseren zich daarmee om de centrumgemeente heen. Met name het oostelijke gedeelte komt daarmee verder af te staan van de centrumgemeente.
- De beoogde fusie tussen Maasdonk en Bernheze is regionaal onvoldoende besproken. Er is niet gekeken naar logische inwonersstromen; er wordt niet gekeken naar economische kansen en naar logische samenwerkingsverbanden. Er is een visie ontwikkeld met de rug naar de centrumsteden.

KRACHTIG
BESTUUR
in Brabant

